

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכאי.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 268

יום השואה / תזריע-מצורע ✧ כ"ז בניסן ה'תש"פ (21/4/2020)

לא "שישה מיליון"; אלף מיני זמר!

הכלי הזה מוציא "אלף מיני זמר", מפני שזה לא "שישה מיליון" או "עם שנכחד"; אלה פנים של ילד, פנים של רב, פנים של רבנית, פנים של... שירו עליהם! שירו עליהם בעודם כאן! כך הוא כתב. חבקו את האימהות שלכם, את הילדים שלכם. למה נזכרים לשיר על פנים שאבדו רק כשחס ושלום גורפים את הדשן שלהם שנשר, מהמזבח?!

וצריכין להבין למה הוצרכה כלי הדשן לזמר, ודווקא זמר של אלף בני אדם יותר מכול כלי השיר...עד שביריחו היו שומעין את קול המגריפה... וצריכין להבין מה ענינו לפי מצבנו... אבל כל הקרבנות שהיו מקריבין היו בחינת "תחת פנו" שנאמר באברהם אבינו, שהחוטא וכן המביא דורון לעולה היה צריך ליתן את נפשו קרבן לה, ונתנה התורה עצה שיקריב קרבן בהמה. לכן קרבנות של בהמות מראות לנו שאחר שהקריבו ונעשו דשן, רואים יותר מה רבו הקרבנות שהקריבו, וכשאנשים מישראל נעדרים מפני רצונו יתברך, שכך עלה במחשבה לפניו יתברך שהם יעלו לקרבן אליו יתברך, אז רק אחרי שנעדרו רואים יותר כי רב הוא. רב בכמות ורב באיכות. מתחילה כשהיו עימנו... עד כמה ששמחנו והשתעשענו בהם, מכל מקום לא ידענו כל כך להעריך את אשר היה לנו, ולא ידענו מה טוב היה לנו כשהיו עימנו. ואחר שנחסרו רחמנא ליצלן רואים יותר מה מאד חסרים הם לנו, הלב מתגעגע וכואב ואין במה להתנחם בלתי בדברי הקב"ה למשה רבינו: "כך עלתה במחשבה לפני".³

הרב'ה בא לחבר בגטו, ברעב, במחנה, אנשים שלכל אחד יש ניגון שונה ונוסח שונה. והוא בעצם אומר להם: השונות שלכם, היא שמנגנת מכם את השיר הגדול והמופלא הזה.⁴

אני תמיד מספרת שרק בשנה שעברה רציתי לדעת את השורש של שמו של בעלי, חיים מזרחי. ונברתי בארכיונים וראיתי

השנה, יום השואה תש"פ הוא מפגש של שואה עם קורונה. יש נטייה של אנשים לנסות להשוות ואיך אפשרי בכלל להשוות כמה ימים בבית עם אוכל ומים חמים ומיטה? גם הבעיות הכלכליות הן עדין לא רעב ללחם. ועדין, נראה לי שלא סתם הקב"ה הפגיש את התזמונים האלה, קורונה ויום השואה, כי יש כאן דבר מדהים. יש בקורונה נטילת אחריות של ילדים. כלפי דורות קודמים. ילדים הרי ברוך השם בלי עין הרע לא נפגעים חזק מהנגיף הזה והם יודעים שהם כלואים בבית, פחות או יותר, והם לא הולכים לבית ספר, מפני שיש כאן דבר יקר-יקר-יקר שנקרא "הזקנים", שנקרא "האבות שלנו", כשבעצם הניצולים שנותרו היום, היו ילדים בתקופת השואה. זאת אומרת שהמעגל של ילדות וזיקנה הוא מעגל אחד.

אני רוצה להתחיל עם הדיבור הנפלא של הרב'ה מפאסצנא, שנרצח עם חסידי בשואה. והוא החליט שהדבר היחיד שירומם את רוחם יהיה לדלות דברי תורה על אמיתתם, שהוא זוכר, כי אין לו ספרים, ולהביא את התורה כמנחמת, את הגמרא שהוא מכיר כנחמה גדולה.

והוא מתחיל עם מדרש מדהים של חז"ל: כלי מופלא היה בבית המקדש, מגרפה שמו, כנראה בצורת חצוצרה. למגרפה היו שני שימושים: האחד - הוא היה משמיע אלף מיני זמר מופלאים. השני - זו המגרפה שגורפת את האפר מהמזבח, את הדשן, אחרי שנשרפו הקורבנות.¹

אומר הרב'ה מפאסצנא בחידוש מופלא שהוא יולד בזמן השואה: אותו כלי שגורף את דשן הקורבנות השרופים הוא הכלי שמוציא אלף מיני זמר - למה? מפני שאחרי שנשרפים קורבנות, לא עלינו, אנחנו אוספים את הדשן שלהם ורק אז אנחנו נזכרים לשיר עליהם, איזה שיר הם היו, איזה מדהימים הם היו... והם לא היו דומים זה לזה. כל אחד עם הייחוד שלו, כל אחד עם הניגון שלו.

² בראשית כ"ב, יג: "וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אסר נאחו בסבך בקרניו וילך אברהם וישח את האיל ויעלהו לעלה תחת פנו".

³ תלמוד בבלי מסכת מנחות כט, ע"ב.

⁴ ר' קלונימוס קלמיש שפירא מפאסצנא, "אש קודש", ירושלים תש"ך, עמוד קמ-קמט, שנת תש"ב.

¹ תלמוד ירושלמי, סוכה כה, ע"א: "מגריפה רב ושמואל, חד אמר עשרה נקבים היו בה, כל אחד ואחד היה מוציא מאה מיני זמר, וחורנה (= והאחר) אמר מאה נקבים היו בה, כל אחד ואחד היה מוציא עשרה מיני זמר. מדברי שניהם הייתה מוציאה אלף מיני זמר."

אַרְרַץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ יִבְרַכְנוּ אֶ-לֵהִים אֶ-לֵהִינוּ:
יִבְרַכְנוּ אֶ-לֵהִים וְיִירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:

בצוות העריכה: הדסה סאסי

הצטרפי לאלפי המנויות של פרשה ואשה וקבלי את כל החיזוקים של הרבנית ימימה מזרחי במבצע מיוחד לימי הקורונה

* גם חיזוקים לקריאה (3-2 פעמים
בשבוע)

* וגם בוואטסאפ!

* וגם במחיר מבצע מטורף, מיוחד

לזמנים של אי-ודאות כלכלית:

החודש הראשון - בשקל 1!

ובלי תקופת מחויבות!

הרבנית ימימה מדברת על הכל!

מנות קצרות יומיומיות * אצלך בוואטסאפ
* לקריאה מחזקת * במבצע הצטרפות של
שקל 1

כאן נרשמים בקלות << לחצי

וגם בטלפון: 077-80667474

או 054-345-3788

שמשפחת רוסו, שמקורה בקסטוריה ביוון, היתה משפחה ענפה ועשירה של פרוונים (מוכרי פרווה). היו להם כמה בנים, לאחד קראו חיים. הנאצים פלשו לחבל קסטוריה ולקחו את כל היהודים, בני התפנוקים העשירים, העבידו אותם בזבל ובבהמות. וחיים רוסו עמד בזה. הוא היה חזק מאד בגופו, הוא עזר לכל מי שנחשל ונפל. נברנו בארכיונים של יד ושם וגילינו את כל זה אודותיו.

אבל אז הוא הגיע לאושוויץ. שם הוא בירך בקול והביטו בו יהודים ואמרו לו: "מעולם לא שמענו נוסח כזה. אתה לא יהודי". וזה שבר את חיים רוסו. לא היה לו עוד כוח להיאבק. כשניכור ושנאה מגיעים מבחוץ, בזה היה לו כוח לעמוד. אבל כשבתוך המחנה אמרו לו "את הנוסח שלך לא שמענו, את השפה הזו שלך לא שמענו, אתה לא יהודי" כאן הוא ביקש נפשו למות.

אחיו, בן ציון רוסו, הגיע לארץ. לנכד הראשון שנולד לו הוא קורא על שם אחיו, חיים. וזה האיש שלי.

הדלקתי לו נר, לחיים רוסו ואמרתי לו: "אני מבטיחה לך, אעשה הכל כדי שנוסחים יישארו. אף אחד לא ישנה את הנוסח שלו, אבל כדי שאחד יכיר את האחר ויאהב את האחר, בשביל זה אני אעשה הכל".

והשנה, תש"פ, שנת מנייני מרפסות. ואני רואה: אלה מתפללים בנוסח אשכנזי ובעלי עונה בנוסח שלו, "ברוך הוא וברוך שמו" ספרדי. הדבר הנהדר הזה, התיקון הנפלא הזה! אנחנו אלף מיני זמר!

כך צריכים. לנצח בנגינות. את הפרק הזה, **למנצח בנגינת מזמור שיר**,⁵ אומרים בימי ספירת העומר. יש בו 49 מילים כמו 49 ימי הספירה. **למנצח** - בנגינות; ננצח כשנבין שכל הקולות וכל הנוסחים וכל הפנים האלה שלנו הם חלק מהמנגינה ועל כל אחד צריך לשיר. ואולי אני רומנטית וטיפשה אבל יש בעיני משמעות לכך שממשלת אחדות, לא משנה כמה היא מקרטעת, הוכרזה דווקא בערב יום השואה.

שנמשיך להשמיע את כל הניגונים כולם. זה לא פשוט, החיבורים האלה. וזה הניצחון הגדול שלנו.

תהילים פרק ס"ז - "למנצח" בצורת המנורה

למנצח בנגינת מזמור שיר

אֶ-לֵהִים יִחַנְנוּ וְיִבְרַכְנוּ יָאֵר פְּנֵיו אֶתְנוּ סֵלָה:

לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָהּ בְּכָל-גּוֹיִם יִשׁוּעַתָּה:

יְוֹדוּךָ עַמִּים אֶ-לֵהִים יְוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם:

יִשְׁמְחוּ וְיִרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי-תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֲמִים בְּאֶרֶץ

תִּנְחַם סֵלָה:

יְוֹדוּךָ עַמִּים אֶ-לֵהִים יְוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם:

⁵ תהילים ס"ז, א.